له پشووی

هاوپندا

منتدى إقرأ الثقافي
www.iqra.ahlamontada.com

چەند سیناریۆیەکە
بۆ منداڵ و مێردمنداڵان

نووسین و ئامادەکردن و وەرگێران
حەمە ساڵح فەرهادی

نیگار: پەخشان گەلاڵی

هەولێر - ٢٠١٨

حکومەتی هەرێمی کوردستان
وەزارەتی ڕۆشنبیری و لاوان
بەڕێوەبەرایەتی گشتی ڕاگەیاندن و چاپ و بڵاوکردنەوە

بەڕێوەبەرایەتی هەولێر
ڕاگەیاندن و چاپ و بڵاوکردنەوەی

سەرپەرشتیاری گشتی
سیروان عوسمان

ناوی کتێب	: لە پشووی هاویندا
بابەت	: سیناریۆی منداڵان
نووسین و ئامادەکردن و وەرگێڕانی	: حەمەساڵح فەرهادی
هەڵەچنی	: نووسەر
پیتچنین	: مەهدی ئەمیر محەمەدئەمین
نەخشەسازی ناوەڕۆك و بەرگ	: فەهد شوانی
نیگار	: پەخشان گەلاڵی
تیراژ	: ٥٠٠ دانە
چاپ	: چاپی یەکەم - چاپخانەی ڕۆشنبیری- هەولێر/ ٢٠١٨
نرخ	: ١٥٠٠ دینار

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان/ هەرێمی کوردستان
ژمارەی سپاردنی (٧٥)ی ساڵی (٢٠١٨)ی پێدرا

هەولێر- گەڕەکی ڕاستی/ نزیك گەراجی بەغدا ژمارەی تەلەفۆن: ٠٦٦٢٥٨٥٤٢٧

له پشووی هاویندا

چەند سیناریۆیەکە
بۆ منداڵ و مێردمنداڵان

نووسین و ئامادەکردن و وەرگێڕان

حەمە ساڵح فەرهادی

نیگار: پەخشان گەلاڵی

ناوەڕۆک

بابەت **لاپەڕە**

ئەنجام.................................ل٥
لە پشووی هاویندا.................................ل٦
کۆشش ل٨
هەڵەبجە.................................ل١٠
هەڵسوکەوت.................................ل١١
مشکێکی ژیر.................................ل١٢
ورچێکی خەواڵوو ل١٣
ددانەکانی سازگار ل١٤
میوانەکانی شەو.................................ل١٥
دنفش بەدوای دایکیدا دەگەڕێ.................................ل١٧
خانوو دروستکردن.................................ل٢٠
ڕێککەوتننامەی جنێف.................................ل٢١
چەند وتەیەکی پێویست.................................ل٢٢

ئەنجـــام

قوتابیی زیرەک
گوێ لە مامۆستام ڕادەگرم.
بە وانەکاندا دەچمەوەو خۆم بۆ بەیانی ئامادە دەکەم.
خوێندنم تەواو بوو، با کەمێك بۆخۆم وێنە بکێشم.
سەرکەوتم ... سەرکەوتم. دەرچووم. بابە، دایە ... سەرکەوتم.
قوتابیی تەمبەڵ
وا دەزانم گوێزم بۆ دەژمێرێ!!
هیچ خوێندنم نییە.
بابچمە کۆڵان و هەندێك دارلاستیك بهاوێژم.
دەرنەچووم ... کەوتم. ئای چیم لەخۆم کرد؟!

لەپشووی هاویندا

بڕیارم داوە ئەم هاوینە خۆم فێری قورئان خوێندن بکەم،
چونکە قورئان فەرموودەی خوای گەورەیە، باوەڕم پێی بەهێز و
هۆشم ڕۆشن و زمانم پێی پاراو دەبێت.

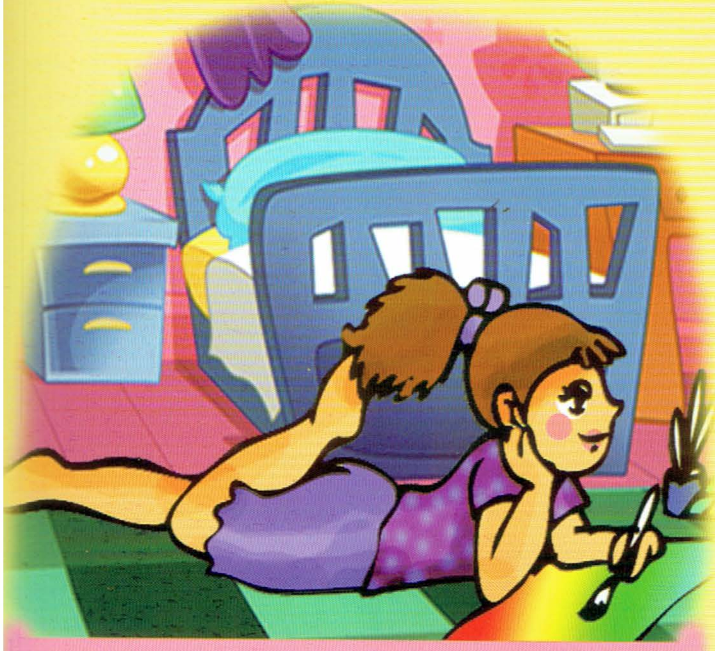

کاتی بێ ئیشی بە نیگارکێشان دەبەمە سەر، بۆ ئەوەی لەدوا ڕۆژدا
ببمە هونەرمەند و بتوانم وێنەی دیمەنە ڕازاوەکانی کوردستان بکێشم.

لەماڵەوە یارمەتیی دایکم دەدەم و
خۆم بەڕێکخستنی باخچەوە خەریك دەکەم.

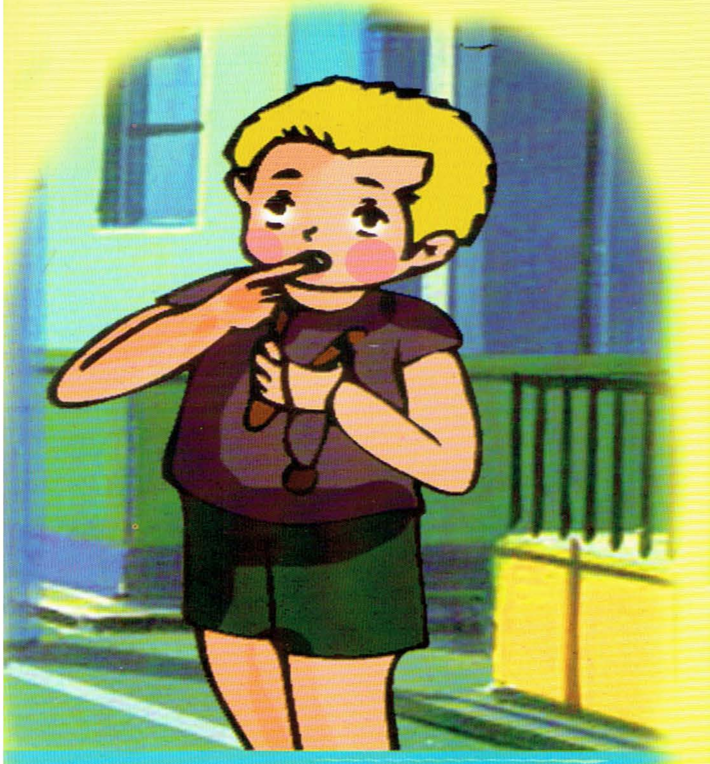

بە دارلاستیك یاری ناکەم، چونکە کارێکی ناڕێکەو
لەگەڵ ڕەوشتی منداڵی ژیر ناگونجێ.

بەشداری لە خولی فێربوونی مۆسیقادا دەکەم،
چونکە مۆسیقا خۆراکی گیانەو مێشك زاخاو دەدات.

بەناو چڵپاو ناکەوم و لەشوێنی پیسدا یاری ناکەم،
چونکە ئەم جۆرە شوێنانە میکرۆبیان زۆرەو تووشی نەخۆشیم دەکەن.

وەرزش دەکەم ... وەرزش زمانی گەلانە،
جەستەم پێی بەهێز دەبێت و لە نەخۆشی دوورم دەخاتەوە.

کتێب و گۆڤاری تایبەت بە منداڵان دەخوێنمەوە،
بەخوێندنەوە ئاسۆی بیرم فراوانتر و زانیاریم زیاتر دەبێت.

کۆشش

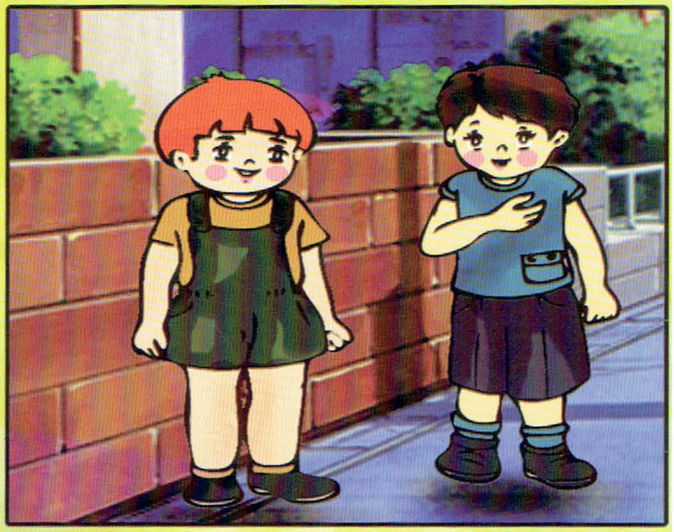

هیوا و هاوار

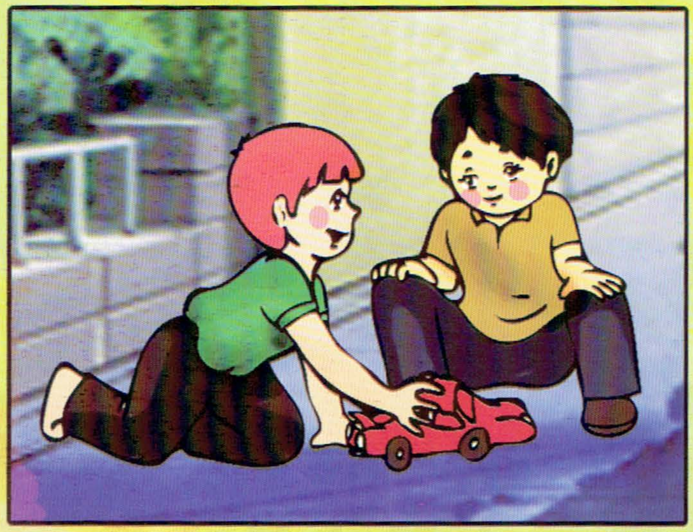

له کۆڵان یاری دەکەن

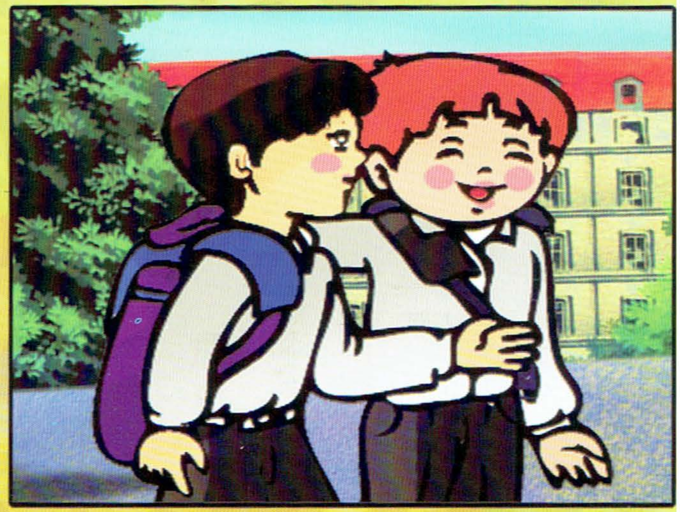

بەرەو قوتابخانە

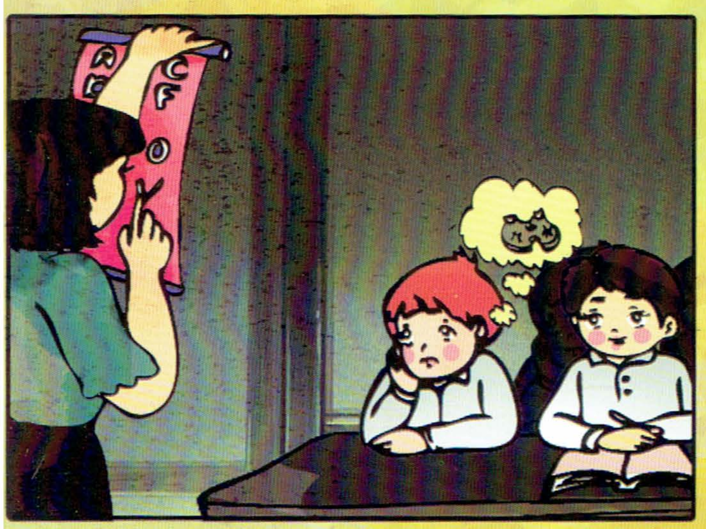

له ژووری پۆل

له گۆڕەپانی قوتابخانە

له ماڵەوە

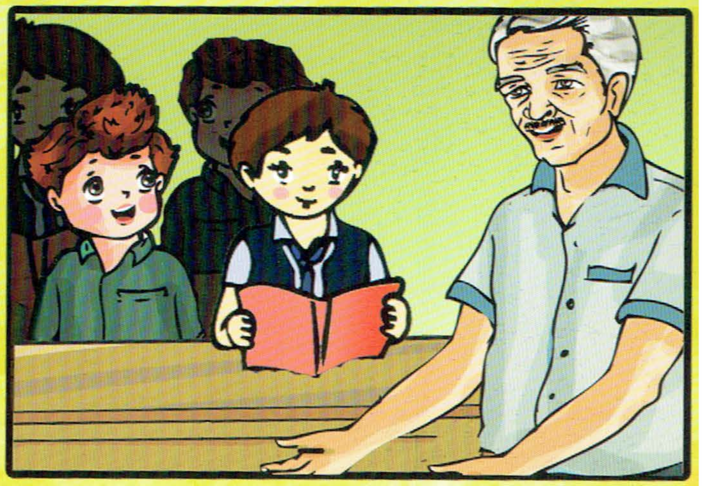

پۆلی دوازدەمی زانستی

پۆلی هەشتەمی بنەڕەتی

کۆلێژی پزیشکی

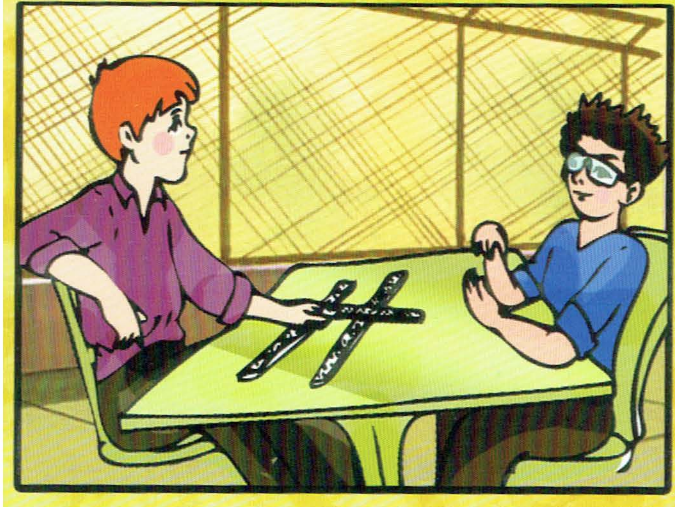

چایخانە

دوکتۆر هیوا

هاوار

هەڵەبجە

هەڵسوکەوت

ئەم منداڵانە هەندێکیان کـــاری بەسـوود و بـاش دەکــەن و هەندێکیشیان کاری خراپ و زیانبەخش.

تۆ بەوردی لێیان وردبەوەو پاشان لەلایەن خۆتەوە بڕیار بدە لەسەر کارە باشەکـــان بەردەوام بیت و هەرگیز نزیکی کـــارە خراپەکانیش نەکەویت.

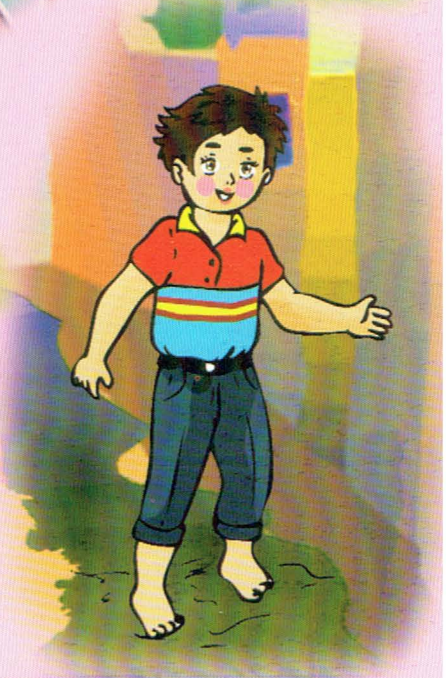

مشکێکی ژیر

چیرۆکی/ حەمە ڕەحیم ڕەمەزان
(بەسیناریۆکردن)

ورچێکی خەواڵوو

و. لەئینگلیزییەوە/ ئاڤان عەبدولقادر بەرزنجی
(بەسیناریۆ کردن)

ددانەکانی سازگار

(گۆڕین و سیناریۆ)

میوانەکانی شەو

نووسینی/ عیز ئەلعەرەب
(وەرگێڕان لەعەرەبییەوە)

سوو سوو..
سوو سوو..
ئەم دەنگە نامۆیانە چین؟!
لەوانەیە خەونم دیبێ.
سوو
سوو
ئەمە چییە
دێوەزمە هاتووەتە ژوورەکەم؟!
سوو
سوو
سوو
سوو
سوو
سوو
سوو
جلوبەرگەکانم
سەما دەکەن، گۆرانی دەڵێن!
دایە ... دایە ...
ئۆف! ماڵێکی
چەند ناخۆشە؟!
ئارامیی
تێدا نییە؟!
بابچینە
ماڵێکی
دیکە.

دنفش بەدوای دایکیدا دەگەڕێ

سیناریۆ: ئەدوە حەسەن
(وەرگێڕان لە عەرەبییەوە)

بەڵام کە مانگاکە جلوبەرگە سوورەکەی دنفشی بینی تووڕە بوو.
دیارە دانیشتووانی سەر ئەم هەسارەیە لەکەس ناگەن.
ئۆف ف ف... هەرباش بوو ڕزگارم بوو.
بەڵام ئەو خۆشییەی دنفش بەردەوام نەبوو.
وەو... وەو...
خوایە گیان ئەمە چییە؟!
گوێتان لێیە وا فووفوو دەوەڕێ، دیارە شتێکی دیوە؟!
شتێکی سەیر وا لە پشت کولانەی سەگەکەوەیە.
ئۆی ی ی... ئاگاتان لەخۆتان بێت!
من دنفشم، هاتووم لە دایکم بگەڕێم... من لەهەسارەی زوحەلەوە هاتووم.
باوکم گوتی کە دایکم بەگەشتێك هاتووەتە هەسارەی ئێوە.
دوای ئەوەی منداڵەکان گوێیان لەقسەکانی دنفش بوو.
من بیری دایکم دەکەم، لەوانەیە بۆ ماڵەوە گەڕابێتەوە... منیش دەمەوێ بگەڕێمەوە بۆ زوحەل.
تکایە خەم مەخۆ... ئێمە یارمەتیت دەدەین، ئێمە مووشەکێکمان هەیە خۆمان دروستمان کردووە، ئێستا ئامادەیە.
زۆر باشە... ئێستا جێی خۆیەتی مووشەکەکە تاقی بکەینەوە.
بەڵام پێویستە شتێك بخۆی، بێگومان ئێستا برسیتە.

کاتێک کە لە قاپێکی شووشەدا خواردنیان بۆ هێنا.
هم م م... لە زوحەل شووشە باشترین خۆراکە.
دوای ئەوەی دنفش خواردنەکەی خوارد، لەگەڵ منداڵەکاندا چوو بۆ وەرشە زانستییەکانیان.
خوات لەگەڵ دنفش... گەشتێکی خۆش.
بەهیوای بەیەکگەیشتنەوە دنفش.
چی بوو؟!!
مووشەکەکە تێکوپێک چوو، شکا.
تاکە رێگا ئەوەیە بەنهێنی بچینە وێستگە ئاسمانییەکان.
مەبەستت ئەوەیە بە مووشەکێک لەمووشەکەکانی وێستگەکە بینێرین؟! بەلام...
ئێوە لێی گەڕێن، من مووشەکەکە بەکار دەخەم، من لە وانەی مووشەکەکاندا بەرزترین نمرە وەردەگرم.
بێ ئەوەی پاسەوانەکە ئاگای لێبێت، منداڵەکان خۆیان گەیاندە بنکە ئاسمانییەکە.
مووشەکی ژمارە (٤) بۆ زوحەلە، بابچین بۆ شۆستەی (٤).
زۆرباشە... بابچین.
خوا حافیز هاوڕێیان... سوپاس بۆ ئەو هەموو هاوکارییەتان.
مووشەکەکە بەرەو هەسارەی زوحەل بەڕێ کەوت.
دایکە ئەوە تۆ لەکوێ بوویت؟! من لەهەسارەی زەوی چەند لەتۆ گەڕام!
دنفش هەستە... لەمێژە خەوتووی... من بیرت دەکەم.
زەوی؟! دیارە خەونت بینیوە! زووکە جلوبەرگت بگۆڕە، بچۆ بۆ قوتا بخانە.

خانوو دروستکردن

نووسینی/ یورجن کیسر ـ فیلی سووسە
(وەرگێڕان لە عەرەبییەوە)

ڕێککەوتننامەی جنێف

لەساڵی ١٩٤٩دا ژمارەیەکی زۆر لە وڵاتانی جیهان چوار ڕێککەوتننامەیان ئیمزا کرد بۆپاراستنی
ئەو چوار ڕێککەوتننامەیەش بە (ڕێککەوتننامەی جنێف) ناسراون بۆ پاراستنی ئەمانە:

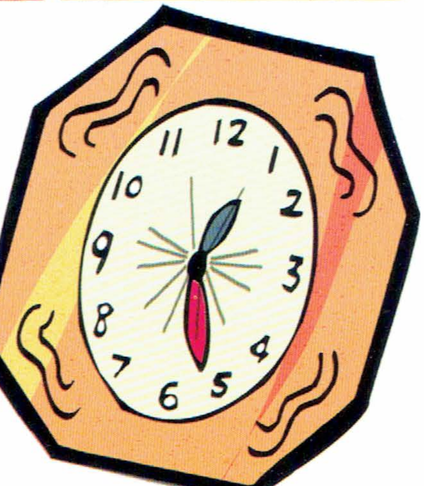

ڕۆژان هاتن و ڕۆیشتن،
ئەرکەکانی لیژنەی خاچی سووری
نێو دەوڵەتی و مانگی سوور زۆرتر
بوون و سنووری چالاکییان فراوانتر
بوو وەکو ڕێکخراوێکی بێ لایەن
بۆ پاراستنی قوربانییەکانی
شەڕی چەکداری، وەکو:

چەند وتەیەکی پێویست

ئەم کتێبە (١٢) سیناریۆی بۆ منداڵ و مێردمنداڵانی بەخۆیەوە گرتووە، سیناریۆیەکان بەشێکیان نووسین و بەشێکیان ئامادەکردن و بەشێکیشیان وەگێرانن و هەموویان لەنێوان ساڵانی (١٩٩٧ - ٢٠٠٥)دا بڵاو کراونەتەوە. گومان لەوەدانییە کۆکردنەوەیان لەم کتێبەدا لەبەرژەوەندیی منداڵانەو سوودی لێ وەردەگرن.

بڵاوکردنەوەشیان بەم شێوەیەی خوارەوە بوو:

١- ئەنجام/ نووسین و سیناریۆ/ گۆڤاری (هەنگ)، ژمارە (١٢)، شوباتی ساڵی ١٩٩٧

(وێنەکانی لەلایەن هونەرمەند دارا محەمەد عەلییەوە کرابوون).

٢- لە پشووی هاویندا/ نووسین و سیناریۆ/ گۆڤاری (هەنگ) ژمارە (١٧)، تەمووزی ساڵی ١٩٩٧

(وێنەکانی لەلایەن هونەرمەند ساڵح مەهدییەوە کرابوون).

٣- کۆشش/ نووسین و سیناریۆ/ گۆڤاری (هەنگ) ژمارە (٣٢)ی تشرینی یەکەمی ساڵی ١٩٩٨.

(وێنەکان لەلایەن هونەرمەند پەخشان گەلاڵییەوە کرابوون).

٤- هەڵەبجە/ سیناریۆ/ دیاریی گۆڤاری (هەنگ) ژمارە (٧١)ی ئاداری ساڵی ٢٠٠٢.

دیارییەکە تایبەتە بە بۆنەو یادەکانی ئادارو نەورۆز. (وێنەکان لەلایەن هونەرمەند دڵشاد عەلییەوە کرابوون).

٥- هەڵسوکەوت/ سیناریۆ/ گۆڤاری (هەنگ) ژمارە (٥٧)ی تشرینی دووەمی ساڵی ٢٠٠٠.

(وێنەکان لەلایەن هونەرمەند ئاریان عەبدولخالیق سەرسامەوە کرابوون).

٦- مشکێکی ژیر/ چیرۆکی حەمەڕەحیم ڕەمەزان/ بەسیناریۆکردن/گۆڤاری (هەنگ)، ژمارە (٦٧)ی ئەیلوولی ساڵی ٢٠٠١.

(وێنەکان لەلایەن هونەرمەند پەخشان گەلاڵییەوە کرابوون).

٧- ورچێکی خەواڵوو/ و. لە ئینگلیزییەوە: ئاڤان عەبدولقادر بەرزنجی/ بەسیناریۆکردن/ گۆڤاری (هەنگ) ژمارە (٨٣)ی تشرینی یەکەمی ساڵی ٢٠٠٣. (وێنەکان لەلایەن هونەرمەند پەخشان گەلاڵییەوە کرابوون).

٨- ددانەکانی سازگار/ گۆڕین و سیناریۆ/ لە نامیلکەی (ليلى تعتني بأسنانها) وەرگیراوە کە (جەمالەدین خەتیب) کردوویەتییە عەرەبی/ گۆڤاری (هەنگ) ژمارە (٦٩)ی کانوونی دووەمی ٢٠٠٢. (وێنەکان لەلایەن هونەرمەند عەلی دەروێش (بەمۆ)وە کراون).

٩- میوانەکانی شەو/ و. لە عەرەبییەوە/ نووسین و نیگار (عیز ئەلعەرەب)، گۆڤاری (هەنگ) ژمارە (٩٥)ی حوزەیرانی ساڵی ٢٠٠٤.

١٠- دنفش بەدوای دایکیدا دەگەڕێ/ و. لە عەرەبییەوە/ نەدوە حەسەن/ سیناریۆ/ گۆڤاری (هەنگ) ژمارە (١٠٥)ی نیسانی ساڵی ٢٠٠٥. (وێنەکان لەلایەن هونەرمەند عەلی مەندەلاوییەوە کراون).

١١- خانوو دروستکردن/ و. لەعەرەبییەوە/ نووسین و نیگار (بورجن کیسر - فیلی سووسە) گۆڤاری (هەنگ) ژمارە (٦٥)ی تەمووزی ساڵی ٢٠٠١.

١٢- ڕێککەوتننامەی جنێف/ و. لەعەرەبییەوە/ لەبڵاوکراوەکان (الصليب الأحمر)، نیگار: نبیل تاج/ گۆڤاری (هەنگ) ژمارە (٦٣)ی تەمووزی ساڵی ٢٠٠١.

لێرەداو بۆ ئەوەی کتێبەکە لەڕووی هونەرییەوە بەربڵاویی پێوە دیار نەبێت، هونەرمەند (پەخشان گەلاڵی) سەر لەنوێ هەموو وێنەکانی بەستایلی تایبەتیی خۆی بۆ دووبارە کردەوە.

ئەوپەڕی ڕێزو سوپاسم بۆ هونەرمەند پەخشان و هەموو ئەو خوشك و برا هونەرمەندانەی کە بۆ یەکەمجار وێنەی سیناریۆکانیان کێشاوە.